DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

20. oktober 2011 *

I sag C-140/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Hof van Cassatie (Belgien) ved afgørelse af 25. februar 2010, indgået til Domstolen den 17. marts 2010, i sagen:

Greenstar-Kanzi Europe NV

mod

Jean Hustin,

Jo Goossens,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits og J.-J. Kasel (refererende dommer),

generaladvokat: N. Jääskinen
justitssekretær: A. Calot Escobar,

* Processprog: nederlandsk.

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Greenstar-Kanzi Europe NV ved advocaten N. Segers og K. Tielens

— Jean Hustin og Jo Goossens ved advocaten H. Van Gompel og J. Hensen

— den spanske regering ved F. Díez Moreno, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved F. Wilman og T. van Rijn, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 7. juli 2011,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 11, stk. 1, artikel 13, stk. 1-3, artikel 16, 27, 94 og 104 i Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 af 27. juli 1994 om EF-sortsbeskyttelse (EFT L 227, s. 1), som ændret ved Rådets

forordning (EF) nr. 873/2004 af 29. april 2004 (EUT L 162, s. 38, herefter »forordning nr. 2100/94«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem selskabet Greenstar-Kanzi Europe NV (herefter »GKE«) på den ene side og Jean Hustin og Jo Goossens på den anden side vedrørende sidstnævntes angivelige krænkelse af varemærket Kanzi og æbletræsorten Nicoter samt de dertil knyttede varemærkerettigheder og EF-sortsbeskyttelse grundet Jean Hustins og Jo Goossens markedsføring af æbler under varemærket Kanzi.

Retsforskrifter

EU-retten

3 14. betragtning til forordning nr. 2100/94 lyder:

»[D]a retsvirkningerne af EF-sortsbeskyttelsen bør være ensartede i hele Fællesskabet, må det nøje afgrænses, hvilke forretningsmæssige transaktioner der kræver indehaverens samtykke; beskyttelsens omfang bør i forhold til de fleste nationale ordninger udvides til at omfatte visse former for materiale af sorten for at tage hensyn til handel via tredjelande uden beskyttelse; indførelsen af princippet om konsumption af rettigheder skal imidlertid sikre, at beskyttelsen ikke bliver for omfattende.«

4 Artikel 11, stk. 1, i denne forordning bestemmer:

»Retten til EF-sortsbeskyttelse tilkommer den person, der har frembragt eller fundet og udviklet sorten, eller dennes successor, begge — dvs. personen og dennes successor — i det følgende benævnt »forædleren«.«

5 Forordningens artikel 13 har følgende ordlyd:

»1. EF-sortsbeskyttelsen bevirker, at indehaveren eller indehaverne af EF-sortsbeskyttelsen, i det følgende benævnt »indehaveren«, har ret til at foretage de i stk. 2 nævnte handlinger med hensyn til den pågældende sort.

2. Uden at dette indskrænker anvendelsen af artikel 15 og 16, kræver følgende handlinger tilladelse fra indehaveren, hvis der benyttes sortsbestanddele eller udbytte af den beskyttede sort, i det følgende under ét benævnt »materiale«:

a) produktion eller reproduktion (formering)

b) behandling med henblik på formering

c) udbud til salg

d) salg eller anden form for markedsføring

e) udførsel fra Fællesskabet

f) indførsel til Fællesskabet

g) oplagring med henblik på alle i litra a)-f) nævnte formål.

Indehaveren kan knytte betingelser eller begrænsninger til sin tilladelse.

3. Stk. 2 gælder kun for udbytte, hvis dette er tilvejebragt ved ikke-tilladt brug af sortsbestanddele af den beskyttede sort, og hvis indehaveren ikke har haft rimelig mulighed for at udøve sin rettighed vedrørende de nævnte sortsbestanddele.

[…]«

6 Artikel 16 i forordning nr. 2100/94 har følgende ordlyd:

»EF-sortsbeskyttelsen omfatter ikke handlinger, der vedrører materiale af den beskyttede sort eller af en sort, der er omfattet af bestemmelserne i artikel 13, stk. 5, når det af indehaveren eller med dennes samtykke er blevet overdraget til andre inden for Fællesskabet, eller materiale, der er afledt af nævnte materiale, medmindre sådanne handlinger

a) indebærer videreformering af den pågældende sort, medmindre sådan formering var tilsigtet, da materialet blev overdraget,

eller

b) indebærer udførsel af sortsbestanddele til et tredjeland, som ikke beskytter sorter af de planteslægter eller -arter, som sorten tilhører, medmindre det udførte materiale er bestemt til endeligt forbrug.«

7 Forordningens artikel 27 fastsætter:

»1. Der kan gives licens til hel eller delvis udnyttelse af EF-sortsbeskyttelsen. Licensen kan være en eksklusiv eller en ikke-eksklusiv licens.

2. Indehaveren kan gøre de rettigheder, der er knyttet til EF-sortsbeskyttelsen, gældende over for en licenstager, der ikke overholder vilkår eller begrænsninger i sin licens i medfør af stk. 1.«

8 Forordningens artikel 94 bestemmer:

»1. Hvis en person

a) med hensyn til en sort, for hvilken der er meddelt EF-sortsbeskyttelse, foretager en af de i artikel 13, stk. 2, omhandlede handlinger uden at være berettiget hertil

[...]

kan indehaveren kræve, at krænkelsen bringes til ophør, eller at der betales en rimelig godtgørelse, eller begge dele.

2. Hvis den pågældende har handlet forsætligt eller uagtsomt, er han desuden forpligtet til at erstatte indehaveren eventuel yderligere opstået skade som følge af krænkelsen. Ved simpel uagtsomhed kan dette krav nedsættes i forhold til graden af den simple uagtsomhed, men dog ikke så meget, at det bliver mindre end den fordel, den krænkende part har haft som følge af krænkelsen.«

9 Samme forordnings artikel 104 har følgende ordlyd:

»1. Søgsmål om krænkelse kan anlægges af indehaveren. En licenstager kan anlægge et sådant søgsmål, medmindre dette udtrykkeligt er udelukket ved en aftale med indehaveren i tilfælde af en eksklusiv licens eller er udelukket af Sortsmyndigheden i medfør af artikel 29 eller artikel 100, stk. 2.

2. Enhver licenstager har ret til at indtræde i et af indehaveren anlagt søgsmål om krænkelse med henblik på at opnå erstatning for den skade, vedkommende selv har lidt.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Selskabet Nicolaï NV (herefter »Nicolaï«) er »forædleren« som omhandlet i artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 2100/94 af en ny sort æbletræ, nærmere bestemt sorten Nicoter. Denne sort er det eneste træ, hvorpå der vokser æbler, der markedsføres under varemærket Kanzi, forudsat at disse opfylder visse kvalitetskrav. For at undgå en ændring i kvaliteten af nævnte sort og varemærke er der således iværksat et system, der svarer til et selektivt distributionsnetværk, som omfatter en varespecifikation, der medfører begrænsninger for produktionen af træet samt for så vidt angår produktionen, konserveringen, sorteringen og markedsføringen af frugterne.

11 Ansøgningen vedrørende æbletræsorten Nicoter, der blev indgivet den 27. april 2001 af Nicolaï, blev offentliggjort den 15. juni 2001 i *EF-Sortsmyndighedens Officielle Tidende*.

12 Sortsbeskyttelsen, der er knyttet til denne ansøgning, blev den 3. september 2002 overdraget af Nicolaï til selskabet Better3fruit NV (herefter »Better3fruit«). Better3fruit er herefter indehaver af den EF-sortsbeskyttelse, der er udstedt for træer af sorten Nicoter.

13 Better3fruit er ligeledes indehaver af varemærket Kanzi for æbler.

14 I 2003 indgik Better3fruit og Nicolaï en licensaftale, i medfør af hvilken Nicolaï opnåede en eneret til dyrkning og markedsføring af æbletræer af sorten Nicoter. Nævnte aftale fastsætter, at Nicolaï »[…] ikke må overdrage eller sælge et licensprodukt, hvis ikke den pågældende aftalepartner først har underskrevet dyrkningslicensen i bilag 6 (i forhold til en producent) eller markedsføringslicensen i bilag 7 (i forhold til en handelspartner)«.

15 Den 24. december 2004 solgte Nicolaï 7 000 æbletræer af sorten Nicoter til Jean Hustin. I forbindelse med denne handel forpligtede Jean Hustin sig ikke i forhold til nogen bestemt forskrift om dyrkningen af æblerne og salget af høsten.

16 Licensaftalen, der blev indgået i 2003 mellem Better3fruit og Nicolaï, blev opsagt den 20. januar 2005. På et tidspunkt, som parterne i hovedsagen er uenige om, opnåede GKE for æbletræer af sorten Nicoter en eksklusiv ret til udnyttelse af EF-sortsbeskyttelsen. GKE blev således licenshaver i stedet for Nicolaï.

17 Den 4. december 2007 blev det konstateret, at Jo Goossens solgte æbler under varemærket Kanzi. Det har vist sig, at disse æbler var blevet leveret af Jean Hustin.

18 På grundlag af denne konstatering anlagde GKE sag mod Jean Hustin og Jo Goossens om krænkelse af EF-sortsbeskyttelsen. Den 29. januar 2008 traf præsidenten for Rechtbank van Koophandel te Antwerpen som en foreløbig forholdsregel afgørelse om, at Jean Hustin og Jo Goossens havde krænket GKE's EF-sortsbeskyttelse.

19 Hof van Beroep te Antwerpen ændrede denne afgørelse ved dom af 24. april 2008. Idet denne ret vurderede, at Nicolaï ganske vist ikke havde overholdt sine forpligtelser ifølge licenskontrakten, traf den afgørelse om, at GKE's EF-sortsbeskyttelse ikke var

blevet krænket for så vidt angår Jean Hustin og Jo Goossens, idet begrænsningerne i licensaftalen mellem Better3fruit og Nicolaï ikke kunne gøres gældende over for Jean Hubert og Jo Goossens.

20 GKE iværksatte kassationsanke til prøvelse af denne dom afsagt af Hof van Beroep te Antwerpen. Hof van Cassatie, der er i tvivl om rækkevidden af bestemmelsen om konsumption i artikel 16 i forordning nr. 2100/94, har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende to præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 94 i forordning nr. 2100/94 […], sammenholdt med artikel 11, stk. 1, artikel 13, stk. 1-3, artikel 16, 27 og 104 i [denne] forordning […], fortolkes således, at indehaveren eller licenstageren kan anlægge søgsmål om krænkelse mod enhver, der foretager handlinger i forhold til det materiale, som en licenstager har solgt eller overdraget denne, når de begrænsninger, som i tilfælde af salg af dette materiale blev betinget i licensaftalen mellem licenstageren og indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen, ikke overholdes?

2) Hvis første spørgsmål besvares bekræftende, er det da af betydning ved efterprøvelsen af denne tilsidesættelse, hvorvidt de, der foretager de ovennævnte handlinger, kendte eller må anses for at have haft kendskab til de i den pågældende licensaftale pålagte begrænsninger?«

Om de præjudicielle spørgsmål

21 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen eller dennes licenstager kan anlægge søgsmål om krænkelse mod tredjemand, der har erhvervet materialet fra en anden licenstager,

som ikke i forbindelse med salg af materialet har overholdt de betingelser eller begrænsninger, der indgår i licensaftalen mellem indehaveren og denne sidstnævnte licenstager.

22 Det bemærkes indledningsvis, at hovedsagen alene omhandler spørgsmålet om, hvorvidt den nye licenstager, dvs. GKE, kan anlægge søgsmål om krænkelse mod tredjemand, i den foreliggende sag Jean Hustin og Jo Goossens, der har erhvervet materialet hos den tidligere licenstager, i dette tilfælde Nicolaï, der i forbindelse med salget af dette materiale har krænket betingelserne eller begrænsningerne i licensaftalen, der tidligere var indgået med indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen, dvs. Better3fruit.

23 Selv om den første situation, der er nævnt af den forelæggende ret, dvs. muligheden for, at indehaveren selv anlægger et sådant søgsmål om krænkelse mod tredjemand, ikke synes relevant under hensyntagen til omstændighederne i hovedsagen, skal det dog fastslås, at artikel 94, stk. 1, i forordning nr. 2100/94 forbeholder retten til at indlede et søgsmål om krænkelse til indehaveren af EF-sortsbeskyttelsen.

24 Henset til, at licenstagerens ret til at anlægge et sådant søgsmål afhænger af indehaverens ret, er det i første omgang vigtigt at afgøre, hvilke præcise betingelser forordning nr. 2100/94 fastsætter for indehaverens udøvelse af denne ret.

25 Hvad angår den sortsbeskyttelse, der er indført ved forordning nr. 2100/94, bemærkes, at denne fastsætter forskellige beskyttelsesniveauer og retsmidler.

26 For det første eksisterer der en »primær« beskyttelse, som omfatter sortsbestanddelene i overensstemmelse med artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 2100/94. Høstudbyttet er, selv om det ligeledes nævnes i forordningens artikel 13, stk. 2, gjort til genstand for en »sekundær« beskyttelse, der er stærkt begrænset af samme artikels stk. 3. Selv om

sortsbestanddelene og høstudbyttet således falder ind under betegnelsen »materiale« som omhandlet i nævnte forordnings artikel 13, stk. 2, er den fastsatte beskyttelse for de to kategorier ikke desto mindre forskellig.

27 For det andet fastsætter forordning nr. 2100/94 flere muligheder for søgsmål. Ifølge forordningens artikel 94, stk. 1, kan alle personer, der uden godkendelse foretager en af de i artikel 13, stk. 2, nævnte handlinger i forhold til en plantesort, som er EF-sortsbeskyttet, gøres til genstand for et søgsmål om krænkelse.

28 Hvad nærmere bestemt angår licensaftalerne fastsætter artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 2100/94, at indehaveren kan gøre de rettigheder, der er knyttet til EF-sortsbeskyttelsen, gældende over for en licenstager, der ikke overholder vilkår eller begrænsninger i sin licens i medfør af samme artikels stk. 1.

29 Der skal derfor sondres dels mellem de søgsmål, der anlægges af indehaveren mod en licenstager, dels dem, der indledes mod tredjemand, som har foretaget handlinger uden godkendelse vedrørende det beskyttede materiale.

30 Hvad angår det sidste af de to nævnte tilfælde, som er det, der er genstand for tvisten i hovedsagen, skal det tilføjes, at artikel 104, stk. 1, i forordning nr. 2100/94 fastsætter en mulighed for licenstageren til i indehaverens sted at anlægge et søgsmål om krænkelse. GKE er således som licenstager bemyndiget til at anlægge søgsmål om krænkelse mod Jean Hustin og Jo Goossens.

31 Det skal imidlertid bemærkes, at EF-sortsbeskyttelsen i overensstemmelse med den såkaldte »konsumptionsregel« i artikel 16 i forordning nr. 2100/94 ikke omfatter handlinger, der vedrører materiale af den beskyttede sort, når det af indehaveren eller med dennes samtykke er blevet overdraget til andre inden for Den Europæiske Union, forudsat, at sådanne handlinger hverken indebærer videreformering af den pågældende sort, medmindre sådan formering var tilsigtet, da materialet blev overdraget, eller udførsel af sortsbestanddele til et tredjeland, som ikke beskytter sorter af de planteslægter eller -arter, som sorten tilhører, medmindre det udførte materiale er bestemt til endeligt forbrug.

32 Det følger af artikel 16 i forordning nr. 2100/94 samt af den deri indeholdte regel, at i en sag som den i hovedsagen foreliggende er et søgsmål om krænkelse, der er anlagt af GKE som ny licenstager, der handler i indehaverens sted, dvs. Better3fruit, mod Jean Hustin og Jo Goossens, alene muligt i det omfang, indehaverens ret ikke er konsumeret.

33 I denne henseende fremgår det af sagen, at Better3fruit og Nicolaï har indgået en licensaftale, hvorefter Better3fruit har tildelt Nicolaï en eksklusiv ret til at dyrke og markedsføre æbletræer af sorten Nicoter samt brug af de til disse knyttede rettigheder.

34 Denne licensaftale indeholder betingelser og begrænsninger, hvorefter Nicolaï ikke har ret til at overdrage produkter som omhandlet i licensen, uden at den pågældende tredjemand forpligter sig til at overholde nævnte betingelser eller begrænsninger.

35 Det skal derfor undersøges, om indehaverens ret til EF-sortsbeskyttelsen er konsumeret med hensyn til de elementer, der er gengivet i de to foregående præmisser.

36 Rækkevidden af princippet om konsumption, således som indeholdt i artikel 16 i forordning nr. 2100/94, er ikke tidligere blevet fortolket af Domstolen.

37 Den forelæggende ret er imidlertid i tvivl om, hvorvidt Domstolens praksis vedrørende rækkevidden af princippet om konsumption på området for varemærker kan finde analog anvendelse.

38 Det fremgår af denne retspraksis, der vedrører forholdet mellem varemærkeindehaveren og dennes licenstager, at en licenstagers markedsføring af varer, der er forsynet med varemærket, principielt skal anses for at være foretaget med varemærkeindehaverens samtykke (jf. dom af 23.4.2009, sag C-59/08, Copad, Sml. I, s. 3421, præmis 46).

39 Ifølge samme retspraksis er licensaftalen imidlertid ikke ensbetydende med, at varemærkeindehaveren har givet et absolut og ubetinget samtykke til licenstagerens markedsføring af varer, der er forsynet med dette varemærke (jf. Copad-dommen, præmis 47).

40 Hvad nærmere bestemt angår sortsbeskyttelsen fremgår det udtrykkeligt af artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 2100/94, at indehaveren har mulighed for at gøre de rettigheder, som denne beskyttelse giver vedkommende, gældende over for en licenstager, når denne overtræder en af licensaftalens klausuler.

41 Hvad derimod angår et søgsmål om krænkelse mod tredjemand som omhandlet i artikel 94 i forordning nr. 2100/94 skal der tages hensyn til 14. betragtning til samme forordning, hvorefter retsvirkningerne af beskyttelsen af indehaveren er begrænsede. Det skal derfor fastslås, at overtrædelsen af en given klausul i en licensaftale ikke har den konsekvens, at indehaverens samtykke altid mangler. Især kan samtykket ikke

anses for at mangle i tilfælde, hvor licenstageren overtræder en bestemmelse i licensaftalen, der ikke er omfattet af samtykket til markedsføring, og der er derfor heller ikke sket konsumption af indehaverens ret.

42 Da de sagsakter, der er indgivet til Domstolen, ikke indeholder kopi af licensaftalens bilag 6 og 7, hvortil der henvises i den omhandlede klausul i aftalen, har Domstolen ikke tilstrækkelige faktiske oplysninger til at afgøre, hvilken type bestemmelse der er tale om i hovedsagen. Det tilkommer derfor den forelæggende ret på grundlag af de faktiske omstændigheder i den sag, der er forelagt for den, at kvalificere den omhandlede licensaftales bestemmelser.

43 Hvis den forelæggende ret konstaterer, at det beskyttede materiale er blevet overdraget af licenstageren i strid med en betingelse eller begrænsning i licensaftalen, som direkte vedrører de væsentligste elementer af EF-sortsbeskyttelsen, må det fastslås, at licenstagerens overdragelse til tredjemand af materialet er sket uden indehaverens samtykke, således at sidstnævntes ret ikke er konsumeret. Til gengæld er overtrædelse af kontraktretlige bestemmelser af enhver anden art i licensaftalen ikke til hinder for, at indehaverens ret kan være konsumeret.

44 Henset til ovenstående betragtninger, skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 94 i forordning nr. 2100/94, sammenholdt med artikel 11, stk. 1, artikel 13, stk. 1-3, artikel 16, 27 og 104 i den nævnte forordning, under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, skal fortolkes således, at indehaveren eller licenstageren kan anlægge søgsmål om krænkelse mod tredjemand, der har erhvervet materialet fra en anden licenstager, som ikke har overholdt de betingelser eller begrænsninger, der er fastsat i den licensaftale, som denne tidligere har indgået med indehaveren,

for så vidt som de pågældende betingelser eller begrænsninger direkte vedrører de væsentligste elementer af den berørte EF-sortsbeskyttelse, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at vurdere.

45 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om det har betydning for vurderingen af krænkelsen, at det afgøres, om den tredjemand, der foretager handlinger i forhold til det materiale, der er solgt eller overdraget, kendte eller må anses for at have haft kendskab til de betingelser eller begrænsninger, der var fastsat i licensaftalen.

46 I denne henseende bemærkes, at artikel 94, stk. 1, i forordning nr. 2100/94 præciserer de betingelser, hvorunder en indehaver af en EF-sortsbeskyttelse kan anlægge et søgsmål om krænkelse mod ophavsmanden til krænkelsen med henblik på, enten at krænkelsen bringes til ophør, eller at der betales en rimelig godtgørelse, eller en kombination af begge disse erstatningsformer.

47 Samme artikels stk. 2 opregner de tilfælde, hvor indehaveren tillige kan anlægge et søgsmål mod ophavsmanden til en krænkelse med henblik på at opnå erstatning for skaden som følge af krænkelsen. For at indehaveren kan kræve en sådan erstatning for den opståede skade, skal ophavsmanden til krænkelsen i henhold til nævnte stk. 2 have handlet forsætligt eller uagtsomt. Ved simpel uagtsomhed kan indehaverens erstatningskrav i princippet nedsættes i forhold til graden af den simple uagtsomhed.

48 En sammenligning af ordlyden i stk. 1 og 2 viser, at der ikke indgår noget subjektivt element i stk. 1. Det må derfor fastslås, at de subjektive elementer, såsom kendskab til betingelserne eller begrænsningerne i licensaftalen, i princippet ikke spiller nogen rolle for vurderingen af en krænkelse og for retten til at handle mod ophavsmanden til en sådan krænkelse.

49 Henset til ovenstående bemærkninger, skal det andet spørgsmål besvares med, at det ved vurderingen af en krænkelse ikke har nogen betydning, om den tredjemand, der har foretaget handlinger i forhold til det materiale, der er solgt eller overdraget, kendte eller må anses for at have haft kendskab til betingelserne eller begrænsningerne i licensaftalen.

Sagens omkostninger

50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

1) Artikel 94 i Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 af 27. juli 1994 om EF-sortsbeskyttelse, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 873/2004 af 29. april 2004, sammenholdt med artikel 11, stk. 1, artikel 13, stk. 1-3, artikel 16, 27 og 104 i den nævnte forordning, under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, skal fortolkes således, at indehaveren eller licenstageren kan anlægge søgsmål om krænkelse mod tredjemand, der har erhvervet materialet fra en anden licenstager, som ikke har overholdt de betingelser eller begrænsninger, der er fastsat i den licensaftale, som denne tidligere har indgået med indehaveren, for så vidt som de pågældende betingelser eller

begrænsninger direkte vedrører de væsentligste elementer af den berørte EF-sortsbeskyttelse, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at vurdere.

2) Hvad angår vurderingen af krænkelsen har det ikke nogen betydning, om den tredjemand, der har foretaget handlinger i forhold til det materiale, der er solgt eller overdraget, kendte eller må anses for at have haft kendskab til betingelserne eller begrænsningerne i licensaftalen.

Underskrifter